

Sila strazda un dziedātājstrazda noteikšana

Dažreiz arī pieredzējušiem putnu vērotājiem problēmas sagādā dažu putnu sugu noteikšana. Tāpēc vairākos rakstos apskatīsim dažādu putnu sugu pārus, lai iesācējiem viestu skaidrību šo putnu noteikšanā un pieredzējušiem putnu vērotājiem atsvaidzinātu zināšanas.

Viens no līdzīgu putnu sugu pāriem ir sila strazds *Turdus viscivorus* un dziedātājstrazds *Turdus philomelos*. Kopā Latvijā ir konstatētas septiņas mežastrazdu jeb *Turdus* ģints sugas. No tām piecas ir samērā bieži sastopamas – iepriekšminētās divas, kā arī melnais mežastrazds *Turdus merula*, pelēkais strazds *Turdus pilaris*, plukšķis *Turdus iliacus* –, bet divas konstatētas kā reti caurceļotāji vai maldu viesi – apkakles strazds *Turdus torquatus* un melnrīkles strazds *Turdus atrogularis*. Līdzīgs *Turdus* mežastrazdiem ir arī Latvijā ļoti reti sastopamais raibais zemesstrazds *Zoothera dauma*. Melno mežastrazdu, pelēko strazdu un plukšķi ir samērā vienkārši atšķirt, tāpēc to pazīmes atkārtosim tikai nedaudz (sk. attēlu parakstos). Vairāk uzmanības veltīsim sila strazda un dziedātājstrazda atšķiršanai. Dziedātājstrazds ir biežāk sastopams nekā sila strazds, taču tā nav izmantojama kā noteikšanas pazīme. Strazdiem interesanta pazīme ir apakšspārnu (padušu) krāsojums, kas bieži redzams lidotājumā.

Melnais meža strazds, mātīte. Melni brūna (manāmi gaišāka par tēviņu), ar brūnbaltu kaklu un krūtīm. Knābis tumšs.

Foto: S. Bērziņa / selgasfoto.lv

Melnais meža strazds, tēviņš *Turdus merula*. Visbiežāk redzamais strazds Latvijā. Skaļš putns, balss ar dažādiem saucieniem un ļoti skaistu, melodisku dziesmu, viens no pirmajiem pavasara vēstnešiem. Bieži skraida pa zemi, nebaidās no cilvēkiem. Sastopams arī ziemā, īpaši pilsētās, dārzos. Tēviņš. Nesajaucams – viscaur melns ar dzelteni/oranžu acs gredzenu un dzelteni/oranžu knābi (jaunajiem putniem arī knābis melns un nav dzeltenā acs gredzena). (Salīdzinājumam – mājas strazds ir ar metāliski zaļi violetu spīdumu un dzeltenīgiem plankumiem, gaišākām, sarkanbrūnām kājām, īsāku asti un parastī uzturas bariņos. Knābis arī dzeltens, tomēr tēviņiem pamatne ar zilu, mātītēm – rozā nokrāsu.)

Foto: I. Deņisovs

Pelēkais strazds *Turdus pilaris*. Liels (nedaudz mazāks par sila strazdu) un aktīvs strazds. Krāsojumā dominē pelēkā krāsa – pelēka galva un muguras lejasdaļa. Spārni brūni, uz krūtīm daudz dažāda lieluma melnu raibumu, kakla daļā oranži toņi. Bieži dzied lidojumā, pārsvarā ligzdo mazās kolonijās, ko aktīvi un skaļi aizsargā. Bieži sastopams ziemā lielos baros.

Foto: S. Bērziņa / selgasfoto.lv

Plukšķis *Turdus iliacus*. Mazs (kā dziedātājstrazds) un kompakts. Vienīgais strazds ar platu, baltu uzacs svītru un sarkanīgiem sāniem. Krūtis ar daudz melniem raibumiem, kas veido garenas svītras. Lidojumā nosakāms pēc izmēra, sarkanīgajām padusēm un uzacs svītras. Ziemā ļoti reti sastopams.

Foto: S. Bērziņa / selgasfoto.lv

Sila strazds *Turdus viscivorus*.

Liela izmēra samērā gaišs strazds ar staltu stāju, garu asti un slaidu galvu.

Foto: O. Opermanis

Sila strazds *Turdus viscivorus*.

Foto: O. Opermanis

Treniņnolūkos iesakām izmantot interneta vietni www.birdid.no, kurā var pildīt uzdevumus putnu noteikšanā gan pēc izskata, gan balsīm. Tāpat ir iespēja nokārtot eksāmenu, pēc tam saņemot sertifikātu un T-kreklu. Vislabākā mācīšanās par putniem gan ir dabā, tāpēc jo īpaši iesakām piedalīties putnu

lauka kursus un ekskursijās, kā arī doties vērot putnus individuāli. Un atceries par putnu novērojumiem ziņot portālā Dabasdati.lv!

ANDRIS DEKANTS,
ELĪNA KOKAREVIČA,
atlants@lob.lv

Sila strazds <i>Turdus viscivorus</i>
Lielākais no strazdiem.
Sēdošam putnam stalta stāja.
Sēdošam un lidojumā redzama gara aste.
Lidojumā un izplivinot spārnus redzamas baltas spārnu apakšējās segspalvas – paduse.
Vizuāli maza, slaida galva.
Baltas ārējās astes spalvas, par muguru nedaudz gaišākas virsastes segspalvas.
Sēdošus putnus, kas nerāda spārna apakšpušu krāsu, bet ir labi apskatāmi, kaut arī nav salīdzināmas ķermeņa proporcijas un izmērs, var identificēt pēc krāsojuma īpatnībām.
Kakls nav dzeltens.
Melnie raibumi uz vēdera apaļi.
Vaigi ar baltiem laukumiem, gaiša seja.
Sakļautiem spārniem gaišas līdspalvu segspalvu ārējās buras.
Jaunajiem putniem, atšķirībā no pieaugušajiem, ir salīdzinoši gaišiem raibumiem klātas muguras segspalvas (pieaugušajiem vienkrāsainas). Šī īpatnība padara nepieaugušos sila strazdus līdzīgus raibajiem zemesstrazdiem.
Dziesma līdzīga melnā mežastrazda dziesmai, tikai ar pauzēm; “šaurāka”, “flautiskāka”, frāžu beigās nav izrotājumu – “burbuļošanas”.
Sauciens – raksturīgs tarkšķķis “trrrrrr”. Brīdinājuma sauciens – tarkšķķošs “tjerr”, un tas ir nedaudz līdzīgs pelēkā strazda saucienam.

Dziedātājstrazds
Turdus philomelos

Viens no mazākajiem strazdiem.

Siluetā apaļīgs, kompakts, uz zemes var šķīst sagāzies uz priekšu.

Aste samērā īsa.

Lidojumā un izplivīnot spārnus apakšējās segspalvas dzeltenīgi oranžas “aprūsējušas”.

Galva apaļīga.

Sēdošus putnus, kas nerāda spārna apakšpušu krāsu, bet ir labi apskatāmi, kaut arī nav salīdzināmas ķermeņa proporcijas un izmērs, var identificēt pēc krāsojuma īpatnībām.

Krūšu augšdaļa un sāni dzeltenīgi.

Melnajiem raibumiem uz vēdera segspalvām ir bultveida forma.

Spārni un mugura samērā vienkrāsaini.

Dziesma skaļa un tipiska, gandrīz katru frāzi atkārtojot 2–3 reizes. Dziesma lēna. Repertuārā iekļauj dažādas dzirdētās skaņas, to skaitā frāzes no citu putnu dziesmām.

Lidojumā (parasti migrācijā) sauciens “cip”, kas ļoti līdzīgs sarkanriklītes saucienam. Uztraukuma sauciens, ko parasti izdod, nelabprāt pametot ligzdu, – garš, ass tarkšķis “ķir-iririririr”.

Dziedātājstrazds *Turdus philomelos*. Mazs un kompakts, samērā vienkrāsains strazds ar tumšu seju, dzeltenīgām krūtīm (un padusēm), melniem bultveida plankumiem uz krūtīm.

Foto: D. Petersons (D. Pettersson) / danielpettersson.com

Dziedātājstrazds *Turdus philomelos*.

Foto: O. Opermanis

Summary

Identifying the Mistle Thrush and Song Thrush /Andris Dekants/

Sometimes even experienced bird watchers have problems with certain bird species. One pair of similar bird species is the Mistle Thrush *Turdus viscivorus* and Song Thrush *Turdus philomelos*. Seven *Turdus* genus species have been identified in Latvia. Of these, five are relatively common – the two mentioned, as well as the Common Blackbird *Turdus merula*, Fieldfare *Turdus pilaris*, Redwing *Turdus iliacus*, and two are identified as rare migrants or vagrants – Ring Ouzel *Turdus torquatus* and Southern Black-throated Thrush *Turdus atrogularis*. Similar to the *Turdus* genus blackbirds is the very rare Scaly Thrush *Zoothera Dauma*. The Common Blackbird, Fieldfare and Redwing are relatively easy to distinguish and their characteristic features are only be noted in photo captions. More attention is paid to identifying the Mistle Thrush and Song Thrush.